

Wprowadzenie

Przedstawiamy Państwu nr 49 czasopisma „Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna” przygotowywanego przez Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jest to zbiór dziesięciu artykułów opracowanych przez autorów z ośrodków naukowych z całej Polski w formule varia.

Tom rozpoczynają dwa opracowania w języku angielskim. Dwie kolejne prace mają charakter teoretyczno-metodologiczny. Następne dwa artykuły to studia przypadków prezentujące analizy prawidłowości przemian rozwojowych oraz interwencji rozwojowej przeprowadzone na przykładzie wybranego miasta oraz wybranego regionu. Wspólnym elementem trzech kolejnych opracowań jest ich ukierunkowanie na analizę wyzwań związanych z rewitalizacją miast oraz kształtowaniem przestrzeni sąsiedzkich w podejściu uwzględniającym szeroką partycypację społeczną. Tom zamyka interesująca analiza wpływu nowych ruchów społecznych na budowanie demokracji lokalnej w Polsce.

W pierwszym artykule pt. „Can it be too close? The impact of the proximity of the Polish-German border on local development in Poland in the process of European integration”, Wirginia Aksztejn, Paweł Swianiewicz i Katarzyna Szmiąg-Rawska identyfikują dynamikę rozwoju lokalnego na pograniczu polsko-niemieckim w procesie integracji europejskiej. Przyjmując perspektywę słabszego ekonomicznie partnera (Polski) i jego rynku wewnętrznego, autorzy używają wskaźników socjoekonomicznych i podatkowych, za pomocą których obrazują zarówno przestrzenny, jak i czasowy charakter zjawisk występujących na analizowanym obszarze.

W drugim opracowaniu pt. „Economic policy supporting social well-being. Remarks on the margin of Ludwig Erhard’s book «Prosperity for All»”, Marcin Łuszczek w interesujący sposób przybliża dorobek Ludwiga Erharda w zakresie polityki gospodarczej i jego wizji dobrobytu społecznego. Bezpośrednio po II wojnie światowej Erhard był głównym autorem polityki gospodarczej Niemiec. Oparta na zasadach ordoliberalizmu społeczna gospodarka rynkowa stała się wówczas źródłem sukcesu gospodarczego. Na tym tle autor podejmuje ciekawą próbę oceny polskiego modelu społecznej gospodarki rynkowej.

Trzeci artykuł przygotowany przez Natalię Genstwę pt. „Środowiskowa krzywa Kuzneta: przegląd teoretyczno-metodyczny” dotyka problemu analizy zależności pomiędzy rozwojem gospodarczym, najczęściej wyrażanym wartością PKB *per capita* a degradacją środowiska. Dyskusji poddano przesłanki teoretyczne oraz podejście metodyczne, porównano wykorzystane zmienne objaśniane (stan środowiska) i objaśniające wielkość próby badawczej, zakres czasowy oraz wyniki badań uzyskane przez badaczy weryfikujących analizowaną koncepcję krzywej Kuzneta. Szczególną uwagę poświęcono możliwości wykorzystania przedmiotowej koncepcji do badań na poziomie regionalnym i lokalnym.

Kolejne opracowanie pt. „Problemy monitoringu sytuacji społecznej na szczeblu lokalnym wynikające z trudności w jednoznacznym definiowaniu wskaźników” przygotował Tomasz Michalski. Autor wyróżnia pięć grup problemów monitoringu sytuacji społecznej na szczeblu lokalnym, koncentrując uwagę czytelnika na trudnościach w jednoznacznym definiowaniu wskaźników, które wiążą się w szczególności ze zmiennością w czasie definicji lub klasyfikacji, trudnościami w operacjonalizacji pojęć oraz różnicami w liczeniu wskaźników na różnych szczeblach podziału terytorialnego. W artykule znaleźć można propozycje rozwiązań mających zmniejszyć negatywny wpływ tych problemów na jakość danych.

Piąty artykuł przygotowany przez Stanisława Salę został zatytułowany „Wpływ procesów globalizacji na zmiany przestrzeni miejskiej Kielc”. W swojej pracy autor, na przykładzie Kielc, prezentuje specyfikę transformacji gospodarczej miasta oraz zmiany w jego fizjonomii będące konsekwencją usunięcia barier gospodarczych i fizjonomicznych ze światem zewnętrznym. Koncentrując uwagę czytelnika na procesach kształtujących rozwój: korporacji handlowych, nowoczesnych usług dla biznesu, nowoczesnych powierzchni wystawienniczych i Kieleckiego Parku Technologicznego, omawia wybrane przykłady globalizacji.

Następny artykuł pt. „Terytorializacja polityki rozwoju regionu dolnośląskiego” został opracowany przez Marka Obrębalskiego. Jego celem jest przedstawienie możliwości i zakresu terytorialnego ukierunkowania samorządowego instrumentarium polityki rozwoju na przykładzie doświadczeń Dolnego Śląska. Autor zwraca uwagę czytelnika zwłaszcza na trzy elementy: terytorialne ukierunkowanie strategii rozwoju województwa, terytorialną dedykację finansowych instrumentów jej wdrażania i zmianę statystycznego podziału województwa na dwa regiony wsparcia, podkreślając ich znaczenie w przygotowaniu regionu do nowej perspektywy unijnego programowania 2020+.

Grupę artykułów poświęconych problemom rewitalizacji i kształtowania przestrzeni sąsiedzkich w miastach otwiera praca Łukasza Musiaki pt. „Przestrzenne aspekty procesu rewitalizacji miast mazurskich a percepcja mieszkańców”. Jej celem, obok charakterystyki procesu rewitalizacji i rewaloryzacji wybranych miast regionu Warmii i Mazur, jest poznanie opinii ich mieszkańców na temat tych procesów. Do analizy wytypowano sześć miast mazurskich, o różnej skali zniszczeń wojennych, form przebudowy oraz rewitalizacji. Głównym materiałem analitycznym są wywiady pogłębione z mieszkańcami.

Kolejna praca pt. „Partycypacja społeczna w praktyce – schemat postępowania na przykładzie osiedla Maślice (Wrocław) i miasta Międzyborza” została przygotowana przez Annę Kamzol i Karolinę Wrembel. Jej celem jest określenie schematu postępowania w procesie partycypacyjnym dotyczącym gospodarowania przestrzenią. Badania zostały przeprowadzone na dwóch zróżnicowanych obszarach – w małej miejscowości oraz na osiedlu dużego miasta. Kluczowe było zestawienie wiedzy teoretycznej dotyczącej partycypacji społecznej z praktyką i jej wdrażaniem na różnego rodzaju obszarach miejskich.

Artykuł Edyty Masierek i Alicji Szajerskiej pt. „Kreowanie przestrzeni sąsiedzkich w obszarach rewitalizacji na przykładzie Włocławka” zwraca uwagę na potrzebę tworzenia przestrzeni sąsiedzkich na obszarach rewitalizacji jako miejsc

integracji i aktywności lokalnej społeczności. Autorka przedstawia aktualne podejście do rewitalizacji w Polsce i sposobu wyznaczania terenów zdegradowanych. Wskazuje cechy przestrzeni sąsiedzkich. Prezentuje na przykładzie Włocławka, w jaki sposób można przygotować koncepcje zagospodarowania przestrzeni znajdujących się w gęstej zabudowie śródmiejskiej, aby były one przystosowane do potrzeb użytkowników, stwarzały okazję do nawiązywania relacji sąsiedzkich i jednocześnie wspomagały proces wychodzenia obszaru rewitalizacji z kryzysu.

Bieżący numer naszego czasopisma kończy artykuł Sławomira Kantyki i Zbigniewa Kantyki pt. „Nowe lokalne ruchy społeczne a kapitał polityczny”, w którym autorzy przedstawiają czynniki decydujące o poziomie kapitału politycznego, właściwości nowych ruchów społecznych oraz znaczeniu realizowanych przez nie wartości i celów, struktury, metod działania, świadomości uczestników i obowiązujących rozwiązań instytucjonalno-prawnych dla możliwości osiągania celów praktycznych (lepszego życia wspólnoty) i wartości symbolicznych (pogłębianie demokracji).

Zapraszamy Państwa również do działu Nowości Wydawniczych, w którym prezentujemy najnowsze prace autorstwa pracowników naszego wydziału, których tematyka bezpośrednio wiąże się z problematyką rozwoju regionalnego i polityki regionalnej. W bieżącym numerze przedstawiamy Państwu dwie publikacje: autorstwa dr Emilii Jaroszewskiej pt. „Kurczenie się (*shrinkage*) starych miast przemysłowych i przeciwdziałanie jego negatywnym skutkom” i autorstwa dr. inż. Bartosza Wojtyry pt. „Lokalne strefy aktywności gospodarczej w procesie rozwoju obszarów wiejskich województwa wielkopolskiego”.

Mamy nadzieję, że włączą się Państwo w tworzenie kolejnych numerów naszego czasopisma, które – jak miło nam poinformować – jest już indeksowane m.in. w bazie ERIH PLUS. Zapraszamy i zachęcamy Państwa do nadsyłania propozycji publikacji, informacji na temat nowości wydawniczych, recenzji i głosów polemicznych dotyczących najnowszych wyników badań, a także streszczeń wyróżniających się prac magisterskich z zakresu problematyki rozwoju regionalnego i polityki regionalnej, które mogłyby stać się podstawą do przygotowania artykułów w numerze poświęconym debiutom naukowym. Pamiętajmy, że tylko od naszej wspólnej aktywności zależy ostateczny kształt czasopisma, którego kolejny numer trafił właśnie do Państwa.

Przypominamy, że wszystkie zasady dotyczące składania i recenzowania tekstów oraz numery archiwalne czasopisma dostępne są pod adresami: <http://rr.amu.edu.pl> oraz <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/rrpr/>.

Redaktor Naczelny:
prof. dr hab. Paweł Churski